

Блаженный покой і вічну пам'ять од Русинів, святой отче

Перед пару днями одышов до вічності в історії людства найоблюбеніший папа римський – Ян Павел II, котрого любили люде на цілім світі без розділу ку якій вірі або народности належали. Щірый смуток за святым отцом переживали і Русины, котры барз добрі памятають на стрічу перед пряшівсков шпортовов галов з ним в 1995 р. в Пряшові, коли навщівив і грекокатолицький храм І. Хрестителя, де окрем іншого, ся помолвив при тілесных остатках Павла Петра Гойдіча. Быв то якраз Ян Павел II, котрый пізніше ся заслужив на благороднім ділі, же русиньскы єпископы і мученици П. П. Гойдіч і В. Гопко были поставлены на олтарь і благословлены. В дальшій короткій анкеті друкуюме дорогоценны слова – споминаня на Яна Павла II.

▲ Фотка зо стрічі Яна Павла II. з Енді Варголом у Ватікані (в першій половині 80. років). Е. Варгол ся нигда не таїв од своей приналежности ку грекокатолицькій церкві а істо і стріча зо святым отцом у Ватікані у ним зохабила тоты найкрасшы чутя. Фото з архіву Сполочности Е. Варгола в Меджілабірцях.

Анна Сервіцка, найпопулярніша русиньска народна співачка:

Суть в животі моменты, на котры ся не дасть забути. Єден з таких моментів є про мене стріча зо св. отцом в Пряшові, де ем перед шпортовов галов в рамках св. ружанця заспівала співанку А што то за пані. Не забуду і на аудієнцію в Римі в 2000 р., але і на його другу навщіву Словеньска в 2003 р. І тогды ем мала честь выступити зо своїма співанками в годиновім пасмі в Братіславі – Петржалці. Было на твари св. отця видно, же мій спів ся му любив.

Петро Крайняк, мол., студент Грекокатолицькой богословской факульты ПУ в Пряшові:

Ян Павел II. є єдиным папом мого дотеперішнього живота так, як про цілу ґенерацію молодых Русинів народжєных по октобрі 1978 р. Патривь му велика вдяка ку нам грекокатоликам. Главні за

то, же выходна католицька церквонь мать по 2000 роках власный кодекс канонів выходной церкви. Барз велико собі ціню його ціложывотне одношіня ку Жыдам і іншым вірам. Кєдь найближше навщівлю Ватікан, мої першы крокы поведуть ку гробу святого отця. Святой отче, уж теперь мі барз хыбиш.

Анна Кузмякова, председкыня Русиньской оброды на Словеньску:

Не забуду на красну церквонь акцію в Пряшові, кєдь Ян Павел II першый раз навщівив Словеньско в 1995 р. Запамятали ся мі главні слова святого отця, котры повів на адресу Русинів „Русины барзо пйєнкне шпівайом” а по павзі додав „... і Словаци...” (абы никого не уразити). Святой отець бив барз щірый чоловік, котрый хотів каждому помочи і дав людем цілого світа великий приклад і надій, же мож жыти в мірі і покою, хоць сьме вшыткы іншой віры ці народности.

Vážení přátelé,

Společnost Rusinů a přátel Podkarpatské Rusi připravuje v rámci aktivit na rok 2005 **Výstavu výtvarných prací rusinských dětí** z nejbližších sousedních zemí (Slovensko, Podkarpatská Rus). Výstava se uskuteční ve výstavních prostorách Kulturního centra Zahrada v Praze 4 – Chodově. Termín konání je **1. – 30. června 2005.**

Je pochopitelné, že realizace výstavy předpokládá ochotnou pomoc našich spolupracovníků a partnerů a jistá organizační opatření. Proto Vám také posíláme tento dopis s prosbou o spolupráci. Rádi bychom vašim prostřednictvím získali pro uvedenou výstavu dětské výtvarné práce – kresby, grafiky a další dvourozměrné artefakty rusinských dětí, které by ste nám pro dobu výstavy zapůjčili. Jde - celkem ze Slovenska – o cca 100 výtvarných prací, může jich být případně i méně. Potřebovali bychom je mít v Praze nejpozději do 10. května 2005.

Na rub každé práce formátu A4 (případně A3) laskavě uveďte jméno autora práce, případně název, věk dítěte, obec a školu, případně jméno učitele. Po skončení výstavy budou práce vráceny.

Naše Společnost se domnívá, že dětské patří k těm aktivitám, které nalézají patřičnou odezvu i u dospělého návštěvníka. Uvítali bychom, kdybyste odpověděli obratem na tuto e-mailovou adresu, a posléze laskavě zaslali získané práce na adresu:

PhDr. Miloslav Kopecký, Nad Krocínkou 375/49, 190 00 Praha 9.

Těšíme se na milou spolupráci a úprimně Vás pozdravujeme.

Za výkonný výbor Společnosti PhDr. M. Kopecký

7. априля т. р., пару минут перед 15. годинами, панувала в просторах Театру А. Духновича в Пряшові весела співацька атмосфера. До тонів акордеону ся гармонічно вмішували мелодії русинських співанок в поданню школярів і штудуючої молоджавы. Дівчата, стоячі перед зеркалом, ся утверджували в своїм безхыбнім зяві, то організаторка ведно з модераторков долаждували послідні дробности конкурзу в русинськым співі... Так мож в короткости оцінити послідні минуты перед започатьом 4. річника окресного конкурзу Співів мого роду в Пряшові.

Програм, в якім ся презентували три десяткы надійных молодых співаків спокійным і посмілюючим словом модерувала Любіца Губцейова, яка привітала вышиткых притомных і

▲ Наймолодший співак окресного конкурзу Співів мого роду в Пряшові 7-річний Штефан Білек з Тихого Потока пришов співати перший раз і такою собі выбойовав поступ на цілословенське коло. На фотці впереди.

Проект Варгол Сіті успішний

Меджілабірці ся можуть радувати. Словенська агентура про розвой туризму ей в тых дньох схвалила на другу етапу проекту Варгол Сіті - зміна іміджу міста, 27 міл. корун. Меджілабірці так зачленила меджі словенськы пріоріты розвою цестовного руху, што про наш регіон значить вытворіня нового туристичного центра. Цільом другой етапы є комплексна реконструкція містных комунікацій, выставба новых парків, оправа міського освітліня і выбудованя міні-сканзену в ареалі амфітеатру.

Частьов другой етапы є і зряджіня інформачного центра з комплетным гардверовым выбавіньом. Місто є уж теперь приправлене на третю етапу, коли прийдуць на шор культурны і шпортовы зряджіня – обновліня плаварні, лісопарку Камяна і тілоцвічні. Тым проектом хотять Меджілабірчане вытворити простор про заграничну і домашню туристичну кліентелу.

Од 15. марца т. р. магістрат чекать пропозиції на зміну іміджу міста у варголовскім штлі.

-р-

Пыхончанка 10-річна

Десятый річник Русинсько-слованьской взаємности з назвом на веселу ноту, ся 5. марца т. р. одбыв в селі Пыхні. Быв присвячений МДЖ і 10. юбілею фолклорного колектіву Пыхончанка, котрый ведно з колектівом Вігорлат збогатив культурный програм той акції.

-р-

Выростать нова генерація русинських співаків

представила одборну пороту – Анну Барнову, солістку ПУЛЬС-у в Пряшові, Яна Салоку, дірєктора Основной умелецкой школы М. Мойзеса в Пряшові і Андрія Кандрача, музичного редактора НЕВ Словенського розгласу в Кошыцях. Окресный конкурз отворила його організаторка, председкыня РОС Анна Кузмякова, котра привітала співаків і публіку з Пряшова, Кошыць, Тихого Потока і близкой околиці.

Пришов час, коли салу заплавили красны мелодії милозвучных русинських співанок за акордеонового допроводу Др. Мілана Гарберы і Йозефа Пірога. Звучав соловый спів, але не хыбіли многы дуо-співы ці трио. Пороті і публіці ся представили співаці з Основной умелецкой школы в Пряшові, з Інтернату А. Духновича в Пряшові, зо села Тихий Поток і Кошыць, з оригінальными русинськыма співанкама. За поміч при выбері співанок і приправі на конкурз належать слова подякы старостці Л.

Джугановій і пані Башістовій з Тихого Потока, М. Семейоновій, дірєкторці Е. Ондріковій з Інтернату А. Дух-

▲ Дуо успішных співачок – Мірка Васильова і Ленка Леньова з Інтернату Александра Духновича в Пряшові собі выспівали тыж поступ на цілословенський конкурз Співів мого роду.

нести мусила. Спомеджі выше тридцять співаків выбрала в окремых категориях тых, котры поступили на цілословенське коло Співів мого роду, яке ся одбуде в септембрі т. р. Спомеджі солістів то были такы співакы і співаці: Штефан Білек з Тихого Потока – сім річний і наймолодший учасник конкурзу, Мірка Васильова з Інтернату А. Духновича в Пряшові, Лукаш Гарбера, Станіслав Гомічко з ОУШ ММ з Пряшова, Анна Дюріцова з Т. Потока і Наталка Волчкова з Кошыць. З дуо-співаків поступили:

▲ Примным завершіньом окресного конкурзу Співів мого роду на сцені Театру А. Духновича в Пряшові був сполочный спів вышиткых выступаючых, одборной пороты і публікы, котры ведно заспівали співанку А чія то хыжа.

новіча, Др. М. Гарберови і Й. Пірогови з ОУШ в Пряшові і В. Волчкови з Кошыць. Співаці заспівали барз вельо співанок, каждый по едній, хоць мали приготовлены по дві, але наконець організаторы зо згодов одборной пороты вирішыли, абы співали лем едну, бо інакше бы конкурз тримав до півночі. Бо і з едной співанкы ся дасть посудити талант, выбер і т. п. Наконець собі выступаючі на знак дружности, але і повна сала ведно зо співакама і одборнов поротов заспівали популярну русинську співанку А чія то хыжа...

Порота, як то уж бывать звыком, то не мала легке, але свій вердікт вы-

Ленка Леньова і Мірка Васильова з Інтернату А. Духновича в Пряшові, Фредеріка Дудова і Крістіна Громьякова з Т. Потока, Владімір Барей і Якуб Томчо, Наталія Міженькова і Мартіна Белушкова з ОУШ ММ в Пряшові.

На конець той прекрасной акції, яка вышиткых утвердила в тім, же русинська співанка не загине, бо мать своїх наслідників, А. Кузмякова обдаровала вышиткых учасників щірыма дарункама, жебы їм іші довго припоминали приемну атмосферу Співів мого роду в Пряшові.

-кз-ак-, фоткы КГ

▲ На першу інтересну стрічу у вступній части нового проекту про Русинів і їх приятелів ці сімпатізантів у Братіславі під назвом Стрїча в галерії собі Здружіня інтелігенції Русинів Словенська позвало Штефана Ладіжінського – одданого культурного діятеля, котрый недавно ославив свій округлый юбілей. За Русинську оброду на Словенську юбілантові вінчовав Ян Ліпінський, член ВВ РОС. На фотці вправо Міхал Штеньо, председа ЗІРС. Фотка Я. Л

◀ Кресба
О. Сторінського

Першоапрільова Злата бочка Ф. Віца

Меджнародный конкурз кресленого гумору на тему пива – 11. Злата бочка, притягла 1. апріля т. р. до Шарішской галерії в Пряшові мно- го людей. О 15. годині ся там одбыла вернісаж выставки, на котрій были выголошены выслідкы

11. річника. Одборна порога на чєлі котрой стояв довгорічний організатор вызнамной меджінародной акції, карикатуриста Федор Віцо, мала што робити, жебы з робот 198 умєлців з 27 країн світа выбрала і оцінила тоты найліпшы. Ціну Гранд Прікс дала польскому вытварникови П. Куцзінскому. Першу, другу і третю ціну дістали учасниці з Румуньска, Булгарьска і Україны. Меджі найліпшыма Спеціалнов цінов было пропонованых троє репрезентатів зо Словеньска, меджі нима і Русин – Осиф Сторінський (родак з Біловежы) з Татранской Котліны, котрый дістав Ціну Андрія Богоявленского

▲ На фотці організатор 11. Меджінародной Златой бочки Федор Віцо (в середині) з оціне- ным Русином Осифом Сторінськым (справа).

і Українець Микола Капуста, якому ся дістала Ціна Надації МІРО зо Снины. Дальшым де- сятьом умєлцям были переданы Чєсны узнаня.

Як сьме ся дізнали од конатєля конкурзу Федора Віца, 1. апріль не є нияка нагода. „Є то традиція, в котрій ся буде продовжувати, ай кебы мав тот день припасти хоць на 31. децембра”, додав зо свойскым гумором Ф. Віцо.

Текст і фото К. Гудакова

◀ 2. ціна Христо Комарніці,
Булгарско

Еміл Кубек - вызнамна русиньска особность

Руськый клуб - 1923, Сельскый уряд в Снакові і Книжниця П. О. Гвєздослава в Пряшові приправили семінар, прывячений 65. роковинам смерти Еміла Кубека, грекокатолицького священника, писателя, языкознавця і русиньского патріота. В салі споминаной книжниці 12. апріля семінар одкрыв його главный ініціатор і організатор Штефан Секерак і привітав выше пятьдесят учасників главні з рядів пряшівской інтелігенції. З главным рефератом перед ним выступив ПаєдДр. Франтішек Данцак, священник грекокатолицькой спархії в Снакові Бардїйовского окресу. Він хоць сам Словак, але проблематику русиньства натівко собі освоїв, же стала про нього польом наукового выскуму. Іншпіруючим прикладом му служыть праві Еміл Кубек, який веце як перед сто роками (1885 - 1904) був священослужытельом тьж у Снакові. О його жывоутній

пути, літературній і публіцистичній творчости о. Ф. Данцак написав і на власны кошты выдал книжочку **Еміл Кубек 1857 - 1940**, яку роздав учасникам семінару. Його реферат на семінарі був выслуханый з великым інтересом, бо в ним выкреслив поставу єдного з вызнамных народників, який не лем своїма проповідями,

▲ Погляд на учасників семінару.

але практично помагав обычайным людям на сєлі розумніше газдувати, культурніше жыти. Дость подрбно на семінарі была подана літературна творчость посмертного юбіланта. Його **Народны повісті і стіхы**, выбір яких

так само книжно выдал о Ф. Данцак, окрем коментаря реферуєного, продекламувала високошкольска штудентка Маріяна Жєлезна. Академік Микола Мушинка доподробна при- ближыв обсяг роману Еміла Кубека **Марко Шолтыс**, вказав на його актуальность про днешню генерацію і потребу перевыдання. Доцент Юрій Панько у своїм рефераті зосередив ся на вызнамне лінгвістичне діло Е. Кубека **Старословенско-мадярско-русько-німецькый словник**. Тот штириязычний словник, де надруковано веце як 5500 основных слов, а зо синонімічными выразами творить коло 30 тысяч, був выданный в 1906 р. в Ужгороді. Доцент так само вызнав вызнамный вклад Е. Кубека до языкознавства.

На семінарі выступив і староста Снакова Ян Бялко. Говорив о памяти, яку іші доднесь утримують Снаковчане о Е. Кубекови. Знають, же його заслугов была выбудована трикілометрава драга до Снакова, нова фара, школа, каплиця перед сєлом. Учів людей садити овоцны стромкы, ховати пчолы, садити бандуркы за плугом і многым іншым газдівскым способам.

-фєб-

Оцінены ін меморіам русиньскы духовны і акад. маляр Юрко Кресила

Ціна Пряшівского самосправного краю (ПСК), але і председы ПСК є оцінею жытелів СР і споза границь, колектівів і окремых людей за довгорічне вызнамне збогачованя розвоє ПСК і за вызнамны заслугы у выштыных сферах сполоченьского, господарьского і культурного жывоу.

Святочный акт переданя Цін ПСК і Цін председы ПСК ся одбыло 21. децембра м. р. в історічных просторах Театру Й. Заборского в Пряшові.

Ціну ПСК за 2004 рік о. і. дістав Павел Петер Гойдіч, ЧСВВ ін меморіам, ТгДр. Василь Гопко ін меморіам, за духовне формуваня Пряшівского реґіону, за невірломне свідительство жывоу подля правды і за позітивный розвиток Пряшівского реґіону і міста Пряшів. Ціну перебрав Монс. Ян Бабяк, пряшівскый єпарха Грекокатолицького єпископства.

Ціну председы ПСК за 2004 рік о. і. дістав академічний маляр Юрко Кресила, за красны успіхы в культурній області і вызнамный ціложывоутній принос про словеньске вытварне умія.

-р-

Русинський програм 15.4.2005-15.5.2005

19.4. і 21.4.2005 - вівторок і четверь

17,00-18,00 Радіоновины

23.4.2005 - субота

9,00-11,00 Радіо молодых

11,00-12,00 Музичны поздравы

24.4.2005 - неділя

6,00-6,45 З радіоархіву: Сміх і слызы славных

6,45-7,15 Гітпарада русинських нар. співанок

7,15-7,45 Подобы жывота : П. Р. Магочі о собі

7,45-9,00 Радіомагазин

11,00-11,30 Літературна рел.:
Моя звізда – Г. Гаттінгер

11,30-13,45 Музичны поздравы

13,45-14,30 Бісіда кумів

25.4.2005 - понеділок

17,00-18,00 Радіоновины

27.4.2005 - середа

17,00-17,30 Радіоновины

17,30-18,00 Гітпарада русинських нар. співанок-репр.

29.4.2005 - Великодна пятниця

17,00-18,00 Свят. релация-Повіданя о кафедр. храмі св.князя А. Невського

3.5. і 5.5.2005 - вівторок і четверь

17,00-18,00 Радіоновины

4.5.2005 - середа

19,20-19,50 Русинський магазин – Словенсько

7.5.2005 - субота

9,00-11,00 Радіо молодых

11,00-12,00 Музичны поздравы

8.5.2005 - неділя

6,00-6,30 З радіофонотеки – концерт

6,30-7,45 Літургія ГКЦ

7,45-9,00 Радіомагазин

11,00-11,30 Історія Русинів, 14. часть

11,30-13,45 Музичны поздравы

13,45-14,30 Сміх і слызы славных

9.5.2005 - понеділок

17,00-18,00 Радіоновины

11.5.2005 - середа

17,00-17,30 Радіоновины

17,30-18,00 Історія Русинів,
14. часть, репр.

13.5.2005 - пятниця

17,00-18,00 Радіоновины

Телефоны:

русинська редакція: 055 7287426

факс: 055 6226139 продукція: 055 6822945

Пряшів : 051 7483870, факс:051 7483872

Сміх через слызы (3)

Обдівована і затрачована

Лем сімнадцять років мала Аня, кедь ся залюбила до свого першого мужа. Ани бы ништо не повів, же сімнадцять річне дівча ся залюбить до хлопця, котрый ходив до них за ей сестров. Умерала за ним а він о ничім не знав. Тайні їх зо сестров слідувала і не жычила собі нич інше, лем жебы ся розышли а жебы собі його могла присвоїти она.

Боже, а оно ся ай так стало. Якбач, Бог выслунав ей просбы і желаня. Ей сестра по двох роках приятельства з тым хлопцем ся не порозуміла і розышли ся. Сестра ся оддала за другого.

Аня од радости выскаковала і тішыла ся як мала дітина, же ей сестрі то в ласці не вышло і такой од першого дня ся зачала окато крутити коло бывшего фраїра своей сестры. А молодым хлопам што веце треба...?

Скламаный і опущеный, збачів ей молоды флірты і підлизования ся, тай того выужыв. Пришло ку дітинці і треба было скоро зробити Ані свадьбу і оддати ей.

І так зачав ей манжелський жывот. Породила першого сына. За ним пришов такой другый, скоро і третій. Не быти матері, та была собі

бідниця нияк раз не порадила. День што день, все веце і веце ся чула змордованіша і выхлята. Іші собі нашла роботу на дружстві, але домів уж ледва приходила. З послідніх сил все зробила дїтьом і мужови їсти а такой утікала спати, жебы рано біровала встати до работы.

Правда, ей хлопови ся такой способ жывота не любив і зачав фраїрчити. Аня знала о тім, але терпіла, бо хотіла захранити родину. Лемже того, же потім одышов цалком з дому і настяговав ся ку молодій подникательці, ей уж домерзіло і пожадала о розвод.

Розвели їх, оддала ся по другый раз як пятьдесят пять річна і жыє в главнім місті Швайчарска, в Берні. Мать выштыко, пинязі, ласку, порозуміня. Мать, як ся здасть, і покій од выштыкого злого... Але є ту слово, але...Хыблять ей мічно діти і внучата. Хыбять ей родный край, родне слово, родны бережкы, потічкы і прекрасны співанкы.

Співать собі їх сама попід ніс, кедь ся прохаджать швайчарськыма алеями і утерать слызы, якы ей стікають долов тварьов.

А што о ній бісідують люде? Єдны твердят: „є то шыковна жена, кедь ся доказала з таким невдячным мужем так файні выспорядати”. Другы зась гварять: „Кедь ошалів ей муж, та не мусила ошаліти і она і было собі сидіти дома і дозерати діти...!” Єдны ей обдівують, другы затрачують, але она знать своє і тяжку голову собі з того не робить, бо хотіла бы іші быти холем кус щаслива на тім світі.

Марія Гірова, Снина

Успішна премєра Достоевского Ідіота в ТАД подля голандьского режисера

Гостюючий режисер Ян-Вілем ван ден Босг з Голандьска приправив з чіногерным колектівом ТАД в Пряшові інсценацию Ідіот на мотивы роману Ф. М. Достоевского. Перша премєра ся одбыла в пятницю 18. марца а о тыждень і друга. Но хто собі не заобстарав листок до театру допереду, в тот день не мав шанцу ся на гру дістати – такой був театр переповнений.

Представліня є послідньов частьов трілогії, котру про ТАД приправив домашній драматург Василь Турок. Ей попередніма частями суть інсценация Гамлет і Дон Кіхот. В Туркови ся так сповнив сон, жебы на тых титулох одра-

зив розмір человека - в Гамлетови вопрос чести і помсты, в Донови Кіхотови його одвагу і тугу змінити світ а в росповідані о князьови Мышкинови вопросы людскости і віры в людске добро. Ціла тота трілогія буде сквостом ослав 60. юбілею ТАД восени і в яри будучого року, де буде мати подобу одной серії.

В главных ролях ся представили Осиф Пантлікаш як княз Мышкін, Владимира Брегова як Настасія Філіповна, Сергей Гудак грав Рогожіна. В 59. сезоні ТАД герці одограли Ідіота як 320. премєру театру.

-р-

ПЧОЛИНЕ

Пчоліне лежить у вихідній частині Низьких Бескидів. До хотаря із 155 гектарами патрять і Народный парк Полонины. Селом протікає потічок Пчолінка. В сучасности мать Пчоліне 588 жытелів а на челі уж другый волебный період молоду і енергічну старостку Інґ. Зузану Ґайдошову.

3 історії

Село є першый раз документоване в 1343 р., в описі краля Людовіта Великого (1342-1382), де ся споминать з далшыма веце як 90 селами. Патрило земплинскому жупанови Петрови Петеньови, котрый выужыв неспокойность главні русиньского жытельства і выкликав взбуру проти кральови Робертови. Повстаня ся поширило зо Земплина до Ужской жупы, але наконець было задужене. Його лідер Петень еміґрував до Седьмоградска а вшыткы його маетки, де належало і Пчоліне, впали до рук ґрофскому роду Друґетовців. В 13-14. ст. в процесі засельованя, приходить на пчолінську територію много господарів. Сильніша, главні руська колонізація, приходила до краю в 15.-16. ст., на основі валашского права. Кінцьом 15. ст. ся в тій области сформували збойници під веліньом Федора Главатого і коло трьох років застрашували землепанів з цілого Земплина і Шаріша. Вызерать, же Пчоліне уж в 15.-16. ст. належало до гуменьского панства а пізніше было вчленене до маєра з центром в Гостовицях. Люде ховали главні коровы, вівці, куркы, качкы, гуси, обрабляли паньскы поля і луку. Наростав утиск і втіканы (подля документів втікло 24 Пчолінчанів). Наслідком того зачатком 18. ст. было в Пчолінім 18 обываных і 52 порожніх хыж. Од 18. ст. село было маєтком роду Чаки, в половині 19. ст. патрило до паньства ґрофской родины Рголл. В тых часох уж были в селі два млины, котры поганяла вода з Пчолінкы, люде ходили на ярмаркы до Снины, Гуменного ці Ужгороду і дале повнили повинности підданных.

Хыбить женам - старосткам кравата?

Інґ. З. Ґайдошова ▼ є старостка на своїм місці і мать порозуміння про вшытко. „Є то першыраз в історії Пчоліноґо, же є старостков жена”, говорить п. Ґайдошова і на свої зачаткы споминать з гумором - „Ставало ся, же як ем пришла на даяке засіданя, просили ся ня, де є староста. Думали, же ем його секретарка”. Доказала, же кравата або грубый голос не суть потребны, хоць ся нераз порядні запотить.

Проектыва політика малы села обходить

Найпрспішнішим проектом села была плінофікація, скінчила в 2003 р. В сучасности думают на Дом смутку, котрый дотеперь селу хыбив. „В літі 2004 сьме зачали з реконструкційов бывшой гасичской станиці. На нову

ставбу село не мать фінанції, вшытко сі і так мусиме фінанцовати з власных здроїв”, говорить старостка, котра прозрадила, же термін закончіня работ ся планує в роках 2005/2006.

В Пчолінім на 7,5 кілометрох жыє 580 людеґ, на што треба великы наклады. В рамках Мікрореґіону Пчолінсько-Удавчаньской долины (13 сел), сьме хотіли ґрант на выставбу водоводу, де наклады на єдного жытеля села представляють 35 000 корун. ЕУ хоче фінанцовати проекты, де наклады не превышуют 5 000 корун. Навыше, кажде село мусить діспоновати 5 процентами власных здроїв і мусить заплатити ДПГ з пожадованой сумы”, обьяснює старостка. Што може Пчолінчанів тішыти, є їх выновлений культурный дом з вымальованыма стінами, новым подійом, соціалным заряджіньом, кухньов, складом, што были про СУ не малы наклады.

Горячім проблемом є школа

Екзистенція каждой школы залежить од кількості школярів. ОШ в Пчолінім забезпечує своїм 75 школярям выуку і кружки. Ведно з ОШ фунґує і матерьска школа з 12 дітми. Діректорков школы, до котрой ходять окрем домашніх і школярі з Гостовиц і Осадного, є Мґр. Катарина Гребеньова. В рамках преходу компетенцій на сельскы уряды лежить судьба пчоліньской школы і на плечах старосткы. (Треба додати, же в Пчолінім ся учить русиньскый язык і активно діє колектив Пчолінчанка). Дітей є каждым роком менше. Мусили сьме МШ переселити до ОШ і знижыти ставы. О роботу так пришло троє людеґ. Кедь ся приступить к дальшым таким активітам три річного преходного часу, є можлие огрожіня якості выуки, класы ся злучать а то ся дотктне главні носных предметів - математикы і словеньского языка. Интересували сьме ся і проектом, на основі котрого бы сьме вымінили облакы, тепловодны узаверы, думали сьме і на сплінофікованя школы...А выслідок? Нихто до неперспективной школы инвестовати не буде. А таков, з причин убываня школярів, наша є”, говорить з нескриваным смутком п. Ґайдошова. Є ту і дальшый проблем., котрый мусить старостка з посланцями рішыти - будова МШ. „Треба становити пріоріты. Ці є про село выгодніше будову продати, доколи іші не є в дезолатнім ставі а мать яку-таку ціну, або до ньой инвестовати і пронайти подникателям, жебы до сельской касы пришла ходем даяка коруна”.

Уменя компромісу приносить выслідкы

Незаместнаность в Пчолінім не є нич незвычайне. З людеґ в продуктивнім віку є без работы коло 65. В рамках Европского соціалного фонду СУ заместнавать на час 10 годин тыжденно 22 людеґ. Подля слов старосткы треба тото оцінити: „В порівнаню з попередньов формов ВПП, теперь можеме фінанції поужыти і на закуп робочих інструментів”. Робота з людами выжадує терпезливость, тогда мож чекати даякы выслідкы”, говорить старостка і додавать, же працівницы суть прспішны главні при утримовані просторів села, помагали при оправі подія в культурнім домі, в зимі одгортають

сніґ, утримуют цінтерь, роблять малы ставебны роботы і. тд. Дві превадзкы деревовыробы і польногосподарьскый подник дають шанцу на роботу ходем пару людем, остатні мусять за ньов ходити до недалекой Снины, або і за границі Словеньска. Великым проблемом є зрушене автобусове споїня Пчоліне - Снина в пообідняйшій часі.

Культура і спорт селу не хыблять

Культурный жывет села стоить на трьох главных акціях: 8. марца ся в Пчолінім одбывають ослavy МДЖ. „Святиме тот день на знак того, же належить вшыткым женам, матірям, діткам, бабкам, і кедь тотя традиція уж не є в тренді так як даколи. О культурный програм ся старать ОШ і МШ і наш ФК Пчолінчанка. Гостину і дарункы забезпечує СУ”, приближує старостка атмосферу ослав. 12-річну традицію мать в Пчолінім Русиньскый фольклорный фестівал, котрый організує СУ в сполупраці з РОС. Подля слов старосткы, „тогорічний ся планує на юл. Його смыслом є утримованя і презентація нашой русиньской культуры і традицій. Тішыть нас, же тотя акція мать великый успіх нелем меджі Пчолінчанамы”. На своє сі прийде кажда ґенерація. Про найстаршу ся в октобрі одбывають ослavy з нагоды Місяца почливости ку старшым. Про дітей ту суть акції організованы школов - МДД і карневал. „У фебруарі т. р. сьме культурный жывет збогатили о 1. Пчоліньскый бал. Тішыла нас добра участь а іші веце нас потішыть, кедь з того буде нова традиція”, не таить ся старостка.

▲ Памятна табла Васильови Латтови, родакови Пчоліноґо і єдному з найвызнамнішых діятелів науки і культуры Русинів.

Од 1954 р. є в селі фотбаловый клуб. Кінцьом 2004 р. ся організований спорт розшырив о столотенісовый одділ, котрый уж одоґрав два турнаї. Обидва шпортовы клубы можуть дістати просторы бывшой будовы МШ, де бы сі заложыли клубовню. Часть пчоліньской молодежи ся сходить в посиловні. Є в просторах бывшого здравотного центра, котре 1996 р. не є в ході. В Пчолінім є і Клуб молодых, котрый організує сельскы забавы.

Церковный жывет

Жытели Пчоліноґо суть грекокатолицкой віры, мають свою церков і священника. Дотримуют старый юліяньскый календарь. „В юні м. р. ся в селі одбыло референдум, ці ся буде дотримувати ґреґоріаньскый, або юліяньскый календарь. Референдова комісія обышла вшыткы хыжы, голосували вшыткы люде, котры в тот день завершыли 18 років. Выслідком было дотримованя церковных традицій подля старого календаря.

Третій раз вшытко найліпше

На вопрос, ці іші буде кандідовати на функцію старосткы села, Інґ. Ґайдошова одповіла, же то выскушать і по третій раз. А як бы мав вызерати ей наслідный волебный період старостованя? „Хотіло бы то лем дакус веце фінанцій. А сильны слова о тім, же штат підпорує самосправы, бы мав каждый добрі зважыти, бо є то кламливе. Нашов пріорітов є школа, котру мусиме дофінанцовати з власных здроїв. Плануєме много розвойовых активіт, мусить ся зліпшыти інфраструктура, хотіли бы сьме выбудовати чістічку одпадовых вод, і. тд. Жаль, теперь є ситуація така, же кедь заплатиме з розпочту наклады на електрику, вельо нам не звышыть. Напр. т. р. є розпочет нижшый о 100 000 тисяч корун. Єднов руков нам давають а другов беруть”, говорить реально п. старостка Ґайдошова, причім не переставать вірити в ліпшу будучность.

▲ В срі Па-ді-на-ре.

Валерію Фірешову (роджену Мандзаккову), родачку зо Снины сімпатизанти театральної культури знають нелем як популярну артистку Театру Й. Заборського, але і як успішну бывшу артистку Театру А. Духновича, на сцені котрого до 1997 р. одграла много красных ролей. Не єдному із слухачів уладодив і єй приємний і пересвідчуючий тон голосу, котрым ся даякый час пригваряла од мікрофону з Радія ФЛЕШ ведно з Михалом Гудаком. Єй будуча карєра артистки є нерозлучно звязана з гляданьом неконечных крас театрального уменя, з богатов фантазійов, великов одповідностьов і одважним ентузіазмом у своїй професіональній роботі, котра ся єй глубоко врыла до єй величезного і доброго сердца.

Народила ся В. Фірешова в місті Снина родичам, котры походять з русиньского села Осадне (колись называне Телепівці). Валіка, як єй называєме мы, котры ю знаєме в Русиньській оброді, але і єй приятелі з обидвох пряшівських театрів, є барз добра душа, котра ся нигда не таїть свого родного русиньского слова, все ся знать приємні з Русинами будьде, де ю стрітнеме, шумні подогваряти. В сучасности є мамов двох діточок - 13-річної Барборки і 6-річної Ніны. Жыє в гармонічнім змішанім манжелстві, котре сама з усмішков называє „едютелеш“. Єй муж Сзілард є родаком з Великого Кртіша і є мадярской народности, римокатолик. Валіка є Русинка православной віры. На власній скорі ся пресвідчила, же розділы в народности або вірі не суть нияким проблемом покы ся люде розумлять і взаємно толерують, але і узнавають культуру і язык клаждого з них. Подля слов Валіки найвеце заважыть в партнерських односинах порозуміння і толеранція. В. Фірешова є абсолвентков герецкой школы доброго мена - Киевского театрального інштиту Карпенка Карого, з котрого лавок вышли

На свій родный край не забуде

Артистка ВАЛЕРІЯ ФІРЕШОВА тужыть по ролі Кармен

скоро вшыткы артисты театру А. Духновича в Пряшові.

Людьом є В. Фірешова, в сучасности артистка Театру Йонаша Заборского в Пряшові, знама главні з музикалу *Фідлікант на стрісі*, *На склі малюване*, *Едіт і Марлен*, з *Баторічки*, з танечной ферії *ПА-ДІ-ПА-РЕ*, з комедії *А што теперь, пане професор* і з вельо далшых театралных представінь. Недавно была оцінена Цінов сімпатії дівача за 2004 рік, котру єй уділив Клуб прятелів Театру Й. Заборского. Абы конкретніше побісідовати о єй тоботі, о жывоті і меджілюдьских односинах стрітили сьме ся в барі ДІЗ. Як фурт шармантна і сімпатічна, охотні одповідала на мої звездавы вопросы.

● **Як споминате на на сцену в Театрі А. Духновича?**

Споминам з великов радостьов. Были сьме дуже добрый колектів добрых герців, в котрім вшытко, што ся робило, нацвічувало, было інтересом вшыткых. Успіх єднотливця був успіхом цілого колектіву. З того часу мі остали красны родинны односины з Ярков Сисаковов, Сергеем Гудаком, Женьом Либезнюком, але фурт ся з радостьов стрітну і з далшыма.

● **Коли сьте перешли до Театру Й. Заборского?**

▲ Гра Ерго celebrities.

Было то в 1999 році. До того часу єм приближно два roky робила в пряшівскім радію Флеш. Мій приход до нового, векшого театру мі приніс много новых скушеностей, новы професіональны можности, новый штіл роботы... Мажу повісти, же мій герецкий світ ся дуже збогатив. Найвеце собі розумлю з колеґиньов, добров геречков Людков Дутковов. Дуже ціннов была про ня можности сполупраці зо себеліпшыма режисерами, сценарістами і хореографами. Спомяну наприклад такы особности як Йозеф Беднарік, Мартін Какош, Матуш Ольга, Ярослав Моравчік.

● **Яку ролю бы сьте сі хотіли найвеце заграти?**

Є то роля Кармен з рівноменной оперы Джорджа Бізета. Тота постава мі припоминать поставу невісты в Кривавій свадьбі од Федеріка Г. Лорцу, котру єм колись грала в ТАД. Люблю спів, танець і музику. Вшытко темпераментне, дінамічне. Ай за то ня очарили музыкалы.

● **А што драматічны ролі?**

Ай тоты мають в собі флуїдум і схопность збогатити внутрішній світ артиста, але того жанру є в репертоарі менше. Люде ся хотять забавляти, сміяти а не плакати. А так то мать быти.

▲ Гра Поцілуй ня, Катарина.

● **Мате даякый незвычайный інетерес?**

В посліднім часі єм обявила дашто нове, якыйсь новий особный простор. Є ним малюваня а хочу ся ним інтензівніше заподівати. Мій умелецький малярський дебют ся обявив на выставі з назвом *Од явіска к палеті*, котра была іншталована лем недавно в просторах вестібулу Великой сцены ДІЗ. Образ єм назвала *Внутрішня краса герця* а мажу повісти, же выкликав у людей великий інтерес і полеміку.

● **Ведно з Ярославов Сисаковов-Саболовов готовите русиньский маґазін про СТВ. Якы суть вашы одношіня к Русинам, к родному краю?**

Єм Русинка. З великов радостьов ся вертам до родной Снины і Осадного, де ся народили мої родичі. Фурт єм там дома. Дуже люблю русиньский фолклор, традиції, співанкы. Ай кедь не єм повірчіва, десь во мі панує чутя, же на місцях, де єм ся народила я і мої родичі, політує дух моїх предків. Такы місця мусять быти близкы каждому сердцю а человек іх не може зохабити або на них забути. Зато ай русиньскы маґазіны роблю з великов радостьов і тішу ся, кедь ся люблять, кедь мають у людей успіх.

За розговор дякує ЮДр. Петро Крайняк
Фотткы з архіву В. Фірешової

Keď sa snúbi talent a vytrvalosť s pôvabom

Lenka Palaščáková – sympatická mladá slečna s lookom modelky svojim zjavom a jemnosťou pripomína skôr finalistku súťaže Miss ako profesionálku koketujúcu s bojovým umením. Úspešná mladučka taekwondistka ŠK Taekwon-do Ge-baek TJ Slávia PU Prešov, ktorý zastrešuje Slovenský zväz Taekwon-do ITF, sa právom ocitla v desiatke najúspešnejších športovcov Prešovského okresu za rok 2004. Lenka - držiteľka 1. Danu (čierny pás), reprezentantka Prešova a Prešovskej univerzity a juniorská reprezentantka Slovenska, dosahovala v minulom roku excelentné športové výsledky. Na Prešov OPEN – Otvorených majstrovstvách Slovenska triumfovala v disciplíne Matsogi (sparing). European Cup v maďarskom Hatvani je priniesol 1. miesto v disciplíne Tull a 3. miesto v Sparingu. Prerazila aj v silnej európskej a svetovej konkurencii - z ME vo Fínsku v Tampere si priniesla titul Vicemajsterky Európy v špeciálnych technikách. V rovnakej disciplíne si vybojovala 7. priečku na Majstrovstvách sveta juniorov v talianskom Riccione. V znamení úspechu sa niesli aj ďalšie súťaže. V Smoleniciach si vybojovala 1. miesto v športovom boji a 2. miesto v súborných cvičeniach, v poľskom Koniecpole to bolo striebro v Sparingu a bronz v Špeciálnych technikách.

Do kontaktu s taekwondom prišla Lenka prvý krát asi pred ôsmimi rokmi, keď ju očarilo vystúpenie spolužiačky. Paradoxom je, že tá, ktorá bola možno „spúšťačom“ Lenkinho záujmu o tento šport, po prvom väčšom neúspechu zavesila taekwondo na klinec. Lenka trénovala a prichádzali prvé súťažné úspechy v Prešove či Košiciach. Indikátorom jej stúpajúcej športovej výkonnosti boli skúšky technickej vyspelosti (tzv. páskovanie), ktoré sa konajú dvakrát ročne. Lenka to za asistencie trénerského kádra – PhDr. Martiny Šoltisovej Semešiovej (II. Dan), Ladislava Huňadyho (I. Dan) a doplnkových

▲ Majstrovstvá Európy vo fínskom Tampere, kde si Lenka vybojovala titul Vicemajsterky Európy v špeciálnych technikách.

tréningov doc. Perečinskej (gymnastická príprava) a PhDr. Malcovského (atletická príprava) dotiahla až na 1. Dan. Ako sme sa dozvedeli od Lenky: „Tieto skúšky sa konajú za prítomnosti

hlavného trénera pre Slovensko, medzinárodného inštruktora Jerzy Jeduta (VII. Dan). Kto nevyhoví, má možnosť opravy na najbližších skúškach, približne o pol roka, vysvetľuje Lenka, ktorá teenedžerský „happy live“ dobrovoľne vymenila za prísny režim profesionálnej športovkyne, za hodiny tréningov, fyzickej driny, za cestovanie, sústredenia, súťaže i šampionáty. „Tréningy máme v pondelok, stredu a piatok, pričom každý druhý piatok mám ešte gymnastickú prípravu a každý utorok atletickú. Asi mesiac pred súťažou trénujem každý deň“, približuje svoj tréningový plán úspešná Lenka Palaščáková.

Nie každý vie, že farby na opasku symbolizujú rastlinu, pomyselný strom v rôznych štádiách. Kým biela znamená nepripravenosť, začiatok, žltá symbolizuje zem, semiačko. Zelená ukrýva prvé lístky, modrá zasa nebo, smer nahor. Po červenej výstrahe pozor! nasledujú vytúžené plody, ktoré symbolizuje čierna farba. Kým zo zeleným opaskom môže športovec reprezentovať na domácich a zahraničných súťažiach a na najvyššej domácej súťaži Majstrovstvách Slovenska, čierny ho oprávňuje štartovať na vrcholových európskych alebo svetových šampionátoch. Zaujímá nás, z akých disciplín taekwondo pozostáva. „Je to päť disciplín“, vysvetľuje Lenka, - sparing, čiže boj, tull – súborné cvičenie, špeciálne techniky – kopy prevádzané vo vzduchu, power, teda prerážačky. Piatou, nesúťažnou disciplínou je sebaobrana.

Nedávno sa Lenka vrátila z Brandýsa n./Labem, kde sa konalo 2. kolo Českej národnej ligy. Opäť zabodovala a svoju medailovú zbierku rozšírila o zlato v Sparingu a bronz v Tulle. 13. marca t. r. na 3. ročníku Prešov Open - Otvorených majstrovstvách Slovenska opäť nesklamala. Na konto jej pribudlo 1. miesto v Sparingu, 1. miesto v špeciálnych technikách a 2. priečka v disciplíne Tull. Svojimi výkonmi vo všetkých troch disciplínach sa Lenka stala najúspešnejšou juniorkou štartujúcou na tomto podujatí.

V rámci reprezentácie Lenka absolvuje športové sústredenia na Slovensku i v Poľsku. Jedno z takýchto sústredení sa v lete minulého roku konalo v Habure (okr. Medzilaborce), v rodisku Lenkinej mamy. Šarmantnú pani Danku taekwondo i dcérine úspechy nenechali chladnou. Taekwondo síce necvičí, ale vykonáva funkciu generálneho sekretára SZ Taekwondo ITF. „Zväz eviduje v priemere 150 členov vo veku od 5 do 45 rokov. Prioritou zväzu je disciplína. Mladí cvičenci sú vedení k sebadisciplíne, pomoci mladším, úcte, k ochrane živej i neživej prírody“, objasňuje Dr. Palaščáková, ktorá navyše prezradila, že už prebehli prvé rokovania ohľadom kandidovania ich zväzu na usporiadateľa ME v Taekwon-do ITF v roku 2007.

Mladú taekwondistku čaká v týchto dňoch a týždňoch tvrdá tréningová príprava, súčasťou ktorej bude 10-dňové sústredenie v poľskom Lubartove a v Prešove. Chystá sa na viacero súťaží. V apríli

ju čaká Pohár AHAC CUP v Slovinsku, Juniorské ME v Teraccine v Taliansku a Európsky pohár v maďarskom meste Hatvan. V máji to bude 4. kolo Českej národnej ligy.

Lenka, okrem toho, že sa vydala na profesionálnu športovú cestu, je študentkou 1. ročníka Gymnázia J. A. Raymana. Ako to zvláda? „Usilujem sa sklbiť štúdium a tréningy. Pán riaditeľ Krajňák mi vychádza veľmi v ústrety a tak to bez problémov zvládam“, hovorí Lenka. A prečo ju očarilo práve taekwondo? „Páči sa mi filozofia tohoto športu, v ktorej sa spája päť zásad – zdvorilosť, čestnosť, vytrvalosť, sebaovládanie a neskrotný duch“. Lenkinou športovou metou je Svetový pohár, ktorý sa koná spravidla v USA alebo Kanade, kde má sídlo Svetová taekwondo federácia. Štart na takomto šampionáte je však finančne veľmi náročný. Zatiaľ Lenkina športová kariéra ostáva finančne ležať najmä na pleciah rodičov, niečím prispeje zväz, nič sa získa od sponzorov. Ostáva veriť, že napriek týmto obmedzeniam a problémom Lenkina vychádzajúca hviezda bude dlho a intenzívne žiarť na športovom nebi.

Kamila Hudaková

ČO JE TAEKWONDO? Je to moderné kórejské bojové umenie zamerané predovšetkým na obranu. Skladá sa z 3 200 presne opísaných pohybov, úderov, kopov, sekov, úhybov a pádov. Taekwondo uznáva dve nosné línie: fyzickú a psychickú. Vypovedá o tom aj samotný názov „TAE“ je označenie pre kopy a prácu s nohami, „KWON“ symbolizuje údery päsťou, rukou a časť „DO“ skrýva skutočné umenie nájsť správnu cestu životom, neskazenú životnú filozofiu. Založené bolo 11. apríla 1955 generálom Choi Hong Hi.

Русинська свадьба з околиці Меджілаборец (4)

Руковини

Дальшым передсвадьбяным обрядом, де був і молодий, были руковини, котры ся одбывали все в суботу перед першов оглашков. На руковини ку молодій ішов молодий у губані з своїм отцьом, старостами і найближшом родиню - уйко і стрык, стрічний брат, шовґор і т. п.. Староста, котрого выбрав молодий уж перед руковинами, мусив добрі знати християнську віронауку на основі старозаконных і новозаконных біблейных прикладів. Окрем того мусив быти добрым речником. Староста був душов і організатором цілой свадьбяной веселости, налады. Входячі до хыжы, гості здравкають: „Слава Ісусу Христу!“ Домашні одповідають: „Слава навікы“. Вшыткы ся меджі собов витають, подавають собі руки а домашні гостів усаджують за стіл. Староста надвизує контакт із йому рівним з боку молодой, з выдавцьом, котрый ся к гостям озывает такыма словами: „Одкы вы, добры люде, ідете і што лем ту у нашій хыжі глядате?“ Староста на то одповідать: „Мы сьме здалека, од выходу соньця, і ідеме так, як даколи ішли тріє царіє глядати новонародженого. Так і мы днескаль штоськы глядаме.“ Выдавця му гварить: „Што же вы ту мате што глядати, тай чій вы не тріє царі а новонародженого ту не є.“ Тогды староста стане серед хыжы і зачинать старощіня: „Як даколи Панбіг створив світ і вшытко створіня потім жывуще на землі: птіцы, вшелякы звірі, но і наостаток створив чоловіка, який був єдиним чоловіком на землі. Тогды Панбіг повідать: „Не буде тому чоловіку на землі самому добрі быти, самому му буде смутно меджі вшыткым створіньом. Створю я йому помічницю (парку), бо кідь птахы, звірі і вшытко створіня є попароване, тогды попарую і його. Но і тогды взяв Панбіг із боку того чоловіка Адама ребро, з котрого створив йому помічницю, дружку його живота, яка дістала мено Єва.“

Потім староста переходить на інакшу „тему“ а жебы му ішла ліпше бісїда і жебы го было миліше слухати, жадать од господарів дому фляшку і погарик (почерпайло). Староста продовжать реч: „Як Адам з Євов согршылы і были з раю выгнаны, тогды і їх живот ся змінив. Мусили робити, старати ся так, як теперь мы - їх потомкы. І так люди ся зачали множити. А як было уж велике множество людей на землі, зачали ся меджі собов бурцьовати, главні у вірі. Уж Бога не хотіли вірити, ани нич інше, лем виділи самы себе на землі. І тогды Панбіг видить, же народ му не вірить, але чинить собі сам поземных божків, тай гварить: „Я мушу тот народ знівочіти, істребити, лем мале потомство охабити, кідь ся не покають. І так панбіг давать іші єдну змогу народови, яка го може захранити од божой кары. І єдино говорить: Кідь найде ся холем пару людей, які ня вірять, та іші тоту кару одставлю, а як ні, та мушу вшытко вынічіти. Але нашов ся лем єден єдиний Ной, котрый іші був зо свойов родиню богобойный. І тогды Панбіг закликав го ку собі і гварить му: „Ной, дам ті розказ, подля котрого підеш на гору Арарат і будеш там будовати корабель. Я не стерплю, жебы тот народ так жыв, але істерблю його із лісів, землі, а тебе хоч охабити про захованя людського роду, з твоей родиню і вшыткым створіньом, котре собі возьмеш зо собов до корабля з каждой файты по парці. І так ся Ной позбрав зо свойов родиню на гору Арарат будовати корабель. Як го уж выбудовав, тогды му Панбіг каже, жебы із цілым своїм сімейством і вшыт-

кім створіньом, з котрого му казав взяти по парці, пішов до корабля. І так Господь Бог допустив великий дожд, котрый непрестайно падав за штерадцять днів і штерадцять ночей і позаливав вшыткы горы, лісы і вершыны. Як не переставав дожд падати, та ся вшытка земля водов заповнила, ай гора Арарат, над котров ся возніс Ной на своїм кораблю аж на пятнадцять локтів. Перешло штерадцять днів і ночей і тогды дожд перестав падати. Вшытко живе, што было на землі, загынуло, лем Ной зо свойов родиню і створіньом, што му Панбіг розказав взяти по парці, остали живыма. Вода помаленькы зачала упадати, тогды Ной выпустил птаха гаврана, жебы ішов попробовати, ці уж даґде є суха земля. Гавран політав і вернув ся з попаленыма ногами, бо вода з того штерадцятьдньового дожду была іші фурт горяча. Почекав Ной іші єден тыждень і зась пустив гаврана. Гавран ся веце до корабля не вернув, бо нашов якогось трупа і зістав там. І зато гавран по чорнів, же ів з того трупа, бо дотогды были гавраны білы. Тогды Ной по третій раз выпустил голубіцу, котра му принесла красний маслічний (оливовый) квіток, указ того, же у природі ся уж умірив гнів божий. Зато і мы ту хочеме, жебы тота наша голубіця, котру мы ту днеска выжадуєме, принесла нам тот квіток, і як тота голубіця прикрасила корабель Ноя, так най і она прикрасить нашого молодого“.

По тых словах выдавця з молодов беруть хліб і танір, на якім є покрейда і кладуть тото на стіл.

Староста зачинать говорити: Теперь увидиме, кому наша молодіця, тот маслічний квіток (покрейду) дасть.“

Молода бере покрейду і засувають єй за калап свого выбраного, котрый калап перед тым кладе на стіл. Подля розказу старосты молода молодому кладе калап на голову. Тогды вшыткы притомны, зараховавшы ай множество сельской молодежи, єдногласні кричать, же калап є на голову положений недобрі. Тото саме ся повторять ай другый раз. По третіраз молодой знимать калап із головы, кладе го на стіл. Молода го бере, пришывають ку ньому покрейду і кладе го назад молодому на голову. Аж теперь вшыткы закричать, же уж є положений добрі. Староста кличе молодых серед хыжы і обертать ся ку ним словами: „А теперь вы, нашы молодята, перемініте собі хустятка і три раз ся оберните“. Молоды выповнюють його розказ. Дальше дахто із домашніх мече рушник перед них, на котрый молодята стають, тримаючі ся за руки. Староста молодята кропить свяченю водов і благословить їх: „Благословлю вас раз, другый раз і третій раз і най вас і Бог благословить.“ За тым мати молодой знимать рушник із землі і фартом ним побивать молодых, котры одходять і сідають доведна за стіл.

Выдавця ся обертать ку старостови: „Уж сьте спокійны з вшыткым, ці іші все ні?“ Староста му на то одповідать: „Як даколи Панна Марія была приведена як малолітня юниця до храму ку святым отцям на воспитаня, та тогды она тых святых отців прикрасила красныма ненкїонами - пасами, а мы бы сьме хотіли, жебы сьте нас прикрасили холем даякыма рушничками, бо то, як уж видите, є ай пізна ніч, та як будеме іти назад, жебы сьме ся даяк не потратили.“ Выдавця ся обертать ку вшыткым: „Наша молода нескоро лігала а скоро вставала а вам ся о рушничкы старала.“ Він бере із коморы рушники і каждому із притомных гостів, окрем молодого, кладе рушник через плече. Молода приношать фляшку палінкы як олдомаш і давать єй до рук старосты. Староста ся

обертать із поздравліньом ку вшыткым: „Дай, Боже, здравя!“ Одпивать трохы із фляшкы, потім давать молодому, по одпиту він єй дале передасть молодій а она так само дальшым гостям. Як каждый із гостів выпє і іші кус палінкы звышуть ся у фляшці, тогды выдавця єй переберать із словами: „Чія дівка, того дівка, а наша палінка.“ Фляшку несе ку дверьом, де стоять парібці із дівчатми. Наперед покоштує з фляшкы сам а потім давать молодежи, яка палінку выпє до дна і ся розыйде. У хыжі ся продовжать гостина. Окрем палінкы кладуть на стіл хліб, гирький сыр, грибову мачанку, яшніцу, перогы, фучкы із кавейом і орїхы.

На розділ од першых двох передсвадьбяных обрядів, спросин і углин, на руковинах домашні із гостями співають співанкы:

А пре мою фрайрочку, 2х
Зломили мі праву ручку 2х
Ей, праву ручку, лівый бочок, 2х
Не треба мі фрайрочок. 2х

(село Рошківці)

Не такого-м роду,
Жебы-м пила воду,
Лем такого-м вітця, 2х
Што выю до спідця, 2х
Так їм ся нашла,
Яко на ярочку,
Бо нам там давали 2х
Сладку паліночку. 2х
Давали, давали
З погара винного,
Не дали мі здравкать 2х
До фрайра мого. 2х
Фрайру з-за моря,
Ці я буду твоя?
Як прийду, возму тя, 2х
Фрайрочко моя. 2х

(село Чабалівці)

Пішов бы-м ку мілой, 2х
Не мам лем бочкору, 2х
Парадна бестыя, 3х
Та мі не отворить.

Отворь, міла брану, 2х
Брану мальовану, 2х
Жебы-м не поламав 3х
Пірко з мадюрану.

Мадюран, мадюран,
Што я тя малював. 2х
З чого на неділю 3х
Паробком пірко дам?

Гварила мі мама, 2х
Же ня дасть за пана, 2х
Моя годиначка 3х
Кажда оплакана.

(село Вашынків)

Молода за час цілой гостини не сидить, але облугує гостів, котрым на кінцю гостини розділює орїхы, жебы мали на драгу.

Молодий од руковин аж до свадьбы носить покрейду за калапом, несмотрячі, ці є неділя або робітний день. Одходом гостів домів руковини ся кінчають а тым ай передсвадьбяна обрядовость.

Як Русин з Орябины вступив до історії

Перед 60 роками вышла на світ найславніша фотографія, де є на ній наш Русин **Михал Стренк** ▲.

Русины боювали за слободу нелем на європейських боїсках як чеськословенські вояки на выходнім фронті, але были і членами чеськословенської обрненої бригади у Великій Британії. То вшытко суть дость знамы факты. Што менше знаме є, же были і в америцькій армادی в Тихоморю, де ся в бої стрітили з Японцями. О тім свідчить і тото росповіданя, котре ся одграло перед 60 роками.

■ ■ ■

По тяжкій битці вытиснула америцька наморна пехота Японців з вершыны выгаснутой сопки Сурібачі, котра лежить на тихоморьскім острові Івоїма і вывісили там америцьку заставу. Меджі шістьома героями, котры ся постави-

ли на odpor великой бурі і пальбі неприятеля, був і Русин, сержант Михал Стренк. Осуд хотів, жебы ся к тому акту „притрафив” фотограф агента АП Джов Росентгал а так vznikла една з найславніших фотографій в історії Сполученых штатів америцьких. У Америцанів тота фотка доднесь выкликує такы емоціональны чувства, як у Русів вывішованя советьской заставы над Райстагом при добитю Берліна. Фотографія, котра зображує тот акт была і мотивом поштової знамкы, а послужыла тж як предлога про 24 метрів высокый памятник – найвекшу бронзову серію сох на планеті.

Битка о стратегічно вызнамный остров Івоїма, котрый лежить приближно 1200 кілометрів южні од Токія, была єдным з боїв, де ся переляло найвече крови і котрый Америцане выграли на самім концю 2. світовой войны.

Заставу вывішовав і русинський герой

Про нас буде може несподіваньом, же заставу на славній фотографії вшав сержант пехоты Михал Стренк. Быв найстаршый а мав і найвекшу годность зо вшытких вояків на фотографії. Народив ся в 1919 р. в Чеськословенську, в русиньскім селі Орябина, з котрой як 6-річний хлопець одышов до Америки. Скінчів середню школу в Пенсільванії і в окторбрі 1939 ся пригласив до армады.

Боював в Тихоморі, але дефінітвного обсаджія острова Івоїма ся не дожыв. На його землі нещасливо загинув в бою 1. марца 1945.

Аж пізніше ся му дістало великой чести і вызнаменаня. Поховали го на святім місці Америки, на славнім Арлінгтонскім народнім цінтері у Вірджинії, де спочівать і векша часть америцьких президентів. Його гроб мать число 7179.

„Михал Стренк, мій велитель і старшый приятель, був присный, але ласкавый. Мав не-

звычайні глубокий голос і прекрасні співав русиньскы співанкы, котры го навчила його мати. Быв великым геройом”, повів о нім пізніше член його чаты Джов Родрігуез. „Боювали сьме ведно і осудного 1. марца 1945. Быв єм тяжко раненый а кедь єм ся пребрав к жывоту, Михал лежав коло мене уж мертвый”. Забив го шрапнел, кедь креслив пальцом до піску план дальшой акції. Подля выповіді єдного з учасників, то не був шрапнел, але ділострілецький гранат з америцькой войновой лоді.

„Все сьме на нього были горды”, повіла його сестра Марія Перова, котра мала дванадцять років, кедь Михал умер. „Мерзить ня, же ся нигда не дознав о своїй славі”.

*Спрацував подля Млада фронта днес (МФД)
Ян Чаславка, Прага, Фото: АП*

▲ Славный акт вывішованя америцькой заставы на острові Івоїма. Єдным з вояків на фотографії є Русин Михал Стренк.

Тыма словами ся перед місяцом розгнівав Магочі в Пряшові на засіданю Світовой рады Русинів з представителями русиньских організацій. Чом? Бо собі выслунав скаргу членів ВВ РОС І. Бандуріча і Я. Ліпінского, же три пункты схвалены делегатами VII. Світового конгресу Русинів (СКР) в Пряшові ся не дістали до письмовой подобы узнесіню конгресу. То были – перенесія памятника А. Духновича до центра міста (теперь є коло Торисы), выпрацюваня штудій економічно-господарьского розвою русиньского регіону і заказ індивідуального членства фізіцьких особ у Світовім конгресі Русинів. Бо конгрес є організація, де мають быти членами лем правницькы особы з окремых штатів за русиньскы організацій. То значить, же організація з таким назвом і єй характером не може быти регістрована як обчаньске здружіння, але як меджінародна організація.

Мы, што сьме жыли в реалнім соціалізмі знаме, яка міцна была церузка з гумов. Но нигда сьме не думали, же в новій добі ся зыйдуть Русины з цілого світа на три дні в Пряшові, приймуть конкретны засады роботы на пару років допереду а даякый охмелько (СЕКРЕ-

Кому то вадить?

ТАРЬ СКР) з гумов транспарентне рішїня делегатів з цілого світа змінить як йому пасує. Нашто потім требало до Пряшова тягати Русинів зо світа?

А кебы лем то. Стало ся, же выслідкы роботы людей зо ЗІРС і РО при перепісі жытелів „продав” меджі Русинами в Америці Магочі як свое і Зозулякове діло. Знаме, же малым швіндльом ся можете побавкати на русинь-

ского президента. Стачїть, кедь ся зыйде троє людей і зареєструє собі обчаньске здружіння з ідентичным назвом, який мать світова організація. А потім уж лем на вашій шыковности залежить, ці будете цілосвітовий русиньський президент, або лем зеренко словеньского незіскового сектора. Подля того, як дує корунковый вітер...

Зажыли сьме на власній скорі не так давно, кедь на фалошнім папері з неплатным разітком ся на Словенську перевели новинкы од Русиньской оброды під приватну стріху. А найновше чуєме новоты з Пряшова, одкы єден неспокойный член автентичного Руського клубу собі скликав власну громаду, без остатніх членів выбору. Зась хтось калкулує і думать, же ништо ся не озве. Бо ганьба о „братови” наголос повісти, же то нещасник.

Вшыткы припады мають сполочный сценарь (а може і персоналне крытя) під геслом: **Мы нигда не будеме дотримувати жадны правила!**

Збогом в пеклі камаратя, або як сам МАГОЧІ гварить: **КОМУ ТО ВАДИТЬ?**

Ад: Од Унії до православія (До 55. Річниці акції „П”), нфо Русин 3/2005

Решпектуйте історичні факти і термінологію!

До 55. річниці акції „П” (православізації) вышла стаття Федора Барны в цітованім русиньскім місячнику під назвов „Од Унії до православія”.

До той статі ся хочу критично высловити до дакотрых фактів. Автор вживать термін *православія* і *православія*, што бы ся мало уеднотити, подля мене на *православія*.

Не є правда, же в 1054 р. християньска церквова ся розчленила на западну (римокатолицьку) і выходну (грекокатолицьку). Нашто потім была Унія?! Додавам, же термін грекокатолик, грекокатолицька церквова запровадила аж Марія Терезія в 18. ст. В 1054 р. за патріархы Михайла Церуларія одділили ся ся Рим і Царіград, кедь на себе наложили взаємну екскоммунікацію, котра была зрушена аж 7. децембра 1965 р. царіградським патріархом Атанагорасом I. і римським папом Павлом VI.

Патріархаты виходу, котры по розході Царіграду з Римом ся придали ку Царіграду, зачали мати само-

статну церковну організацію. Зачали ся называти православными або ортодоксными. Так называють ся дотеперь. Правда, первенство Царіграду, але і Рима в церковній організації решпектують лем з титулу *г о н о р і с* (чесне первенство).

Автор дале пише, же архидіаконы маковицкой, гуменської, середнянської і ін. епархій (додавам, же было їх аж 6, окрема з уж споминаных і спішскій, ужаньскій і стропковскій архидіаконы) „выголосили в нима підписанім протоколі” і. тд. Не был то протокол, але писмо з 15. ануара 1652 р. Написали го римському Папови Інноцентови X. (INNOCENS X.). Пишуть в нім о Ужгородській унії з 24. апріля 1646 р., але не нашло ся дотеперь. Автор статі цитує з того письма (тзв. протоколу) „схізму грецкого шаленства”. Тото не правда, бо в латиньскім оригіналі є написано: „*grecanicae insanae schismate*”. (Порівнай монографію Michael Lacko s. j., UNIO UŽHORODENSIS Ruthenorum Carpaticorum cum Ecclesia Catholica. Roma. PIOS, 1965, с. 99). Термін *insana* не значить шаленство але нерозумність, пресніше по чеськы „*zřetěšnost*”.

Автор тыж наводить Г. Гусака. Тот, правда, готовив православізацію, але єй главным організатором і реалізатором был Ладіслав Голдош, повіреник про церковны діла по Г. Гусакови, але найвеце Др. Иван Рогаль-Ільків, родак з Лукова, окр. Бардійов, приятель Віляма Широкого.

Ф. Барна недобрі написав і П. Бабяка як представителя Україньской народной рады Пряшівщини (УНРП). Не был то П. Бабяк, але П. Бабей, родак із Штефурова при Гралтівцях, по войні функціонер КПЧ.

Автор тыж споминать штудію М. Федора з 1993 р. Не є то штудія, але монографія *З історії грекокатолицької церкви в Ческословеньску*. Додавам, же тота монографія вышла найперше як саміздат, коло 1980 р. На просьбу автора Др. М. Федора, ЦСц., іші єй втуды тайні рецензували. Подобным способом написав Иван Байцура монографію *Україньска отазка в ЧССР*, котра вышла іші в 1967 р. в Кошыцях, де об’єктивно, правдиво і одважні пише о грекокатолицької церкви як о стабільній і основній інституції о. і. в культурно-народнім животі Русинів, главні на Пряшівщині. Штудія з 1969 р., яку споминать Ф. Барна може вышла, кедь вышла уж в часі біляковско-гусаковской нормалізації. Я але тоту штудію не мав к діспозиції і не знам єй!

Вірю, же в будучности скушений автор Ф. Барна, але і редакція місячника Інфо Русин, будуть при тлумачіню, інтерпретації і публікуваню актуальных історичных явів грекокатолицької але і православної церкви меджі нашыми Русинами веце решпектовати критично і правдиво овірены факты і терміны. Бо лем історична правда нам поможе.

Андрій Капута, Свидник

Не хотів бы єм мойов статъов дакого уразити або понижыти, але хочу увести вшытко на праву міру і вказати на дакотры недорозуміня, з котрыма єм ся в статі „Од Унії до православія” стрігив і о котрых автор може ани не знав, або на них забыв.

■ ■ ■

В першій ряді, єм нашов меншу граматічну хыбу в назві статі. Назвы пишеме з великыма буквами а автор (або редакція) може не зареєстрували, же слово *Православіє* назвов є а треба го зато писати великыма буквами. Але є то хыба, котра ся омылом стане хоцьколи.

Векшы недостатки ся находят в першій часті той статі, де ся пише, же главнов причінов розділіня Церкви было наряджіня Візантського царя Лева III. (726 р.) о забезпечованю ікон з храмів. Становлений царь тото досправды зробив а было то зато, жебы до церкви дістав Арабів. Його крок (іконоборецтво) был твердо одсуджений на VII. Вселеньскім соборі (787 р.) і од того часу мають іконы визнаме місце в наших храмах. В ниякім припаді то не была причіна на розділіня Церкви, ку якому дошло аж в 1054 р. Причыны были цалком догматичны а тыкали ся наприклад пануючих намагань римского папы (не был спокійный з титулом „*primus inter pares* – першый меджі рівными”). Хотів ся стати главоу Церкви, котров є лем Ісус Христос, бо він єй заложыв а ниякого заступника на землі му не треба, або *Filioque* (догматічна хыба западу, котрый в роспорі зо Святым Письмом учить, же Дух Святы походить од Отця „і Сына - et Filio”). Сімбол віры был приятый на I. і II. Вселеньскім соборі і было повіджено, же хто там дашто придасть або одобере, е на ним апафета – заклятя) але і дальшы роспоры. Розкол не выкликав ниякый візантський царь, але сам Запад, котрый зато, же їх легаты не были поважованы за посланців главы церкви (папы) на конференції во Візанції. Зато дали на престол в Агії Софії булу про анафему на выходну часть Церкви, доколи не признає папу за свою главу. Тота то, хвала Богу, дотеперь не зробила а ани не

може зробити, бо бы пошлапала учіня і наряджіня вселеньских соборів.

Дале ку тому, же церквова ся розділила „на западну (римокатолицьку) і выходну (грекокатолицьку)” а же „православне віроісповіданя ся сформулоаво аж по розколі”. Термін Православіє (Ортодоксія) зачав в церкви резонувати уж

Реакція на статью „Од Унії до православія”

в 5. ст. і означує праву ославу Бога, праве учіня. Поужывав ся главні на одділіня Христовой (Православної) Церкви од еретиків, значить од тых, котры учать неправдиво, еретицькы, неправославні (несправні ославують Бога). В 1054 р. іші ништо ани не хырував о даякій грекокатолицькій церкви, зато, же она была выдуманна аж в 1648 р. а і то не під назвов Грекокатолицька (тота ся зачала вживати аж даколи в 19. ст.), але під понятюм Унія. Треба объяснити і визнам терміну *католицькый*. Слово *katholikos* значить в грецькым языку *вшеобецный, соборный, вселеньскый*. І Православна церквова є католицька, вселеньска, соборна. А запад про свою „нову церквова” по розлучіню прияв тот термін, жебы собі охавив ходем дашто зо сполочной церкви. Значить, Православне віроісповіданя ся не сформулоаво аж по росколі, але оно лем остало вірне тому, од чого запад одышов - правій вірі, теології, учіню). Православіє робить і значить лем тото, што робило і значило в цілій історії церкви.

Што ся тыкать року 1648, не было то нич нове зо страны западу. Він ся по розлучіню много раз хотів споїти з Православієм, жебы вытворити унію, але барс ся му то не дарило. На выходнім Словеньску был віруючий православный народ, котрый был тернюм в оку западу. Політичным і насильным способом дістав православных священників, котры ся злакомили на богатство, силов і славоу. Народ о тім даколи ани не знав, же не є православный. Дізнавав ся о тім, аж як в 20. ст. одходив до Америки, де были православны з інших країн а по приході домів ся вертав ку правій вірі і на Словеньску. Не вшыткы ся Унії пода-

ли. Наприклад отець Александер Павлович, великий русиньскый будитель, у своїй творчості часто споминав і припоминав народу, же є православної віры - „*Новый год мы начинаем, мы всі Православны, котры кріпко тримаме віры правды давны. Старой правді будьме вірны і в тім новім годі, православность задержуйме в нашом Руском роді*”). Велике навертаня ку Православію было аж в двадцятых роках 20. ст., коли до Ладоміровой при Свиднику пришли православны монахи з Почаева. Як ся пише в статі, же в 40. роках мали православны 10 приходів, то тыж неправда, бо їх мали 27.

О пасажі ку року 1950 ся высловлю коротко. Є ту добрі написане, же штат заказав грекокатолицьку віру. То є чіста правда. Православіє з тым не мать нич. А чом єй заказав? Правда є і то, же на розказ Сталіна. На Україні ся сформовала група „За самостійну Україну” під веджіньом Степана Бандеры. Скоро вшыткы уніяцькы попі ся в тім політично ангажували і хотіли, жебы то робив і народ. Комуністам ся то самособов не любило і унію заказали. Ческословеньско то подля них зробило тыж, але не з церковных, але чісто з політичных причін. Православіє ся нигда до політики не мішало а каждый режим терпило. Зато, комуністы ся го не бояли. Православна церквова ани нигда несугласила з утлаком або ліквідаційов дакотрых людей, бо то є в розпорі з Божыма законами. З той причіны не треба Православных затыгувати до даякой сполупраці з комунізмом на ліквідації унії, бо то є непідложене цыганство.

Історія мать великий визнам про слідованя сучасности і не мож єй змінити. Як є раз Православна церквова єдинов хранительков вселеньских соборів, теологічных правд і чістой віры а мать нато аргументы, ништо то не змінить ани подібнов антиправославных статъов, яка была опублікована в наших новинках. Съме Русины і не боюме проти собі, бо ся зничіме самы. Ці съме Православны або Грекокатолици - обидві віры кажуть любити ближнього свого. Та ся любме.

Православ Ортодоксний

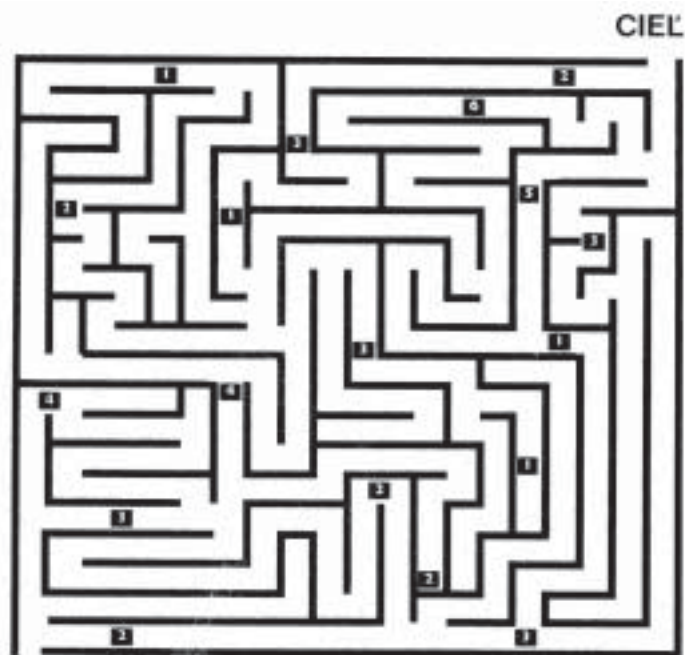

1. úloha:

V apríli môže byť všetko naopak. Stalo sa tak aj v tejto osemsmierovke. Jej tajnička ukrýva jednu ľudovú múdrosť.

P	R	Á	Č	K	A	K	Č	I	R	T	K	E	L	E	
K	L	B	C	O	C	H	M	O	O	A	D	O	V	U	
N	E	A	E	T	I	S	O	L	L	A	T	V	T	A	
I	T	O	R	U	N	A	R	D	S	K	O	E	V	M	
H	S	L	E	M	B	K	T	A	E	N	R	Ž	P	U	
A	O	S	B	Ý	E	Z	S	K	R	Á	P	E	Ž	G	
D	P	A	O	V	Č	U	U	R	K	P	R	H	A	R	
R	Y	M	K	A	U	R	R	Z	N	O	S	L	K	O	
E	E	P	A	D	R	E	B	I	B	T	T	I	Č	Z	
R	D	I	N	L	M	C	O	Í	O	Č	E	Č	I	Í	
E	V	Á	P	O	H	Á	R	L	R	Á	Ň	K	N	V	
I	E	Š	L	A	A	P	I	P	Á	L	O	A	D	E	
N	R	P	K	O	P	Č	J	A	D	O	Š	S	A	L	
A	E	Ť	A	S	K	L	Ú	Č	I	K	O	T	L	E	
T	O	T	U	A	Z	A	R	B	O	L	I	E	C	H	T

AKČINDALHC, AKČILHEŽ, SURBO, EREVD, MORTS, AHINK, CEREBOK, REINAT, LETSOP, ZARBO, ŇETSRP, ROŽÍVELET, AKČÁRP, ROBÍRP, OTUA, AKZUREC, OLDAVÝMU, OLSAM, AKČIRTKELE, REMOLPET, KÁRETU, ACINBEČU, AKČILOTS, RÁHOP, AKNÁPOT, OLSERK, ADOV, KIČÚL'K, OLDAKRZ, ĽOS, REIPAP, APMAL, OREP, ČÁLOK, AMUG, OIDÁR

2. úloha:

V minulim roci Rusynska obroda vydala zbornik textiv pro deklamatoriv rusynskoy poezii, prozy, pro nadiynnyh buduchykh pisateliv i pro vshyt'kyyh, kotry lyublyat rusynskoe slovo. Yaka e nazva togo zbornika?

3. úloha:

Маме про вас речіня, де в кождім рядку найдете мена. Написав їх про вас Ю. Харитун з Кежмарку.

Дай мі лано!
 Поштарь несе вам писмо.
 Тобі вандровнику так треба!
 Оса шафран не любить.
 Хлопці, банюро коли зробите?
 Комар там не полетить.
 Звірі набігають ся вельо.
 Бабка ролету вытягла.
 Чоловік торту не хотів.
 Дай мі рано лікы.
 Мале авто не мусить быти помале.
 На возі ташкы наложены.
 Мінерална вода нас лічить.
 Але школа завтра буде заперта!
 Новый сведер він забрудив!

4. úloha:

RE K a 550 0	Е π gr Í = I
-------------------------------	-------------------------------

Справне одповеде з чісла 3/2005:
 1. **úloha** 15. років, 2. **úloha** verš, poezia,
 3. **úloha** море на мапі, 4. **úloha** 8, 5, 8,
 5. **úloha** сорочка, машля, анцук, шаты,
 блюзка, трічко, шал, калап, хустя,
 герок, 6. **úloha** neznáme krajiny
Zo správných odpovedí sme vyžrebovali týchto výhercov:
 Michal Beňko, Jakub Korba - Nabura,
 Martina Kocurišínová - Medzilaborce

Лежыць пані,
 Сім сорочок на ній.
 Хто ёй розболоче,
 Тот гірко заплаче.

5. úloha:

◀ Toto je trochu nezvyčajné bludisko. Je niekoľko ciest, ako ho prejsť. Vašou úlohou je nájsť takú cestu, aby ste nazbierali čo najmenej bodov. Aké je najmenšie možné skóre?

З власной творчости

Вітрик

Двигать людьом калапикы,
 роздувать їм волосикы.
 Дітьом краде балоны
 І розношать на стромы.
 Покраде їм легке листя,
 войде у każde обыстя.
 Зробиме собі шарканя,
 най нам го вітрик поганянь.
 Буде з ним політувати,
 жебы нас міг забавляти.

*Міхалка Бардзакова, Ладоміров,
 2. класа*

Сонечко

Сонечко по зимі встало,
 лучі на землю выслало.
 Качать ся оно по небі,
 жебы тепло было тобі.

З села нашого до світа,
 каждый день оно завитать.
 Нукать нам золоты лучі,
 на каждого ся сміючі.

*Вікторія Келеманова, Стацін,
 2. класа*

6. úloha: Загадки

Сидить пані в коморі,
 Волося ёй на дворі.

Сут'аажный купон 4/2005 (Vyplnite a pošlite na adresu redakcie. Zo správných odpovedí vyžrebojeme troch výhercov).

1. úloha:

2. úloha:

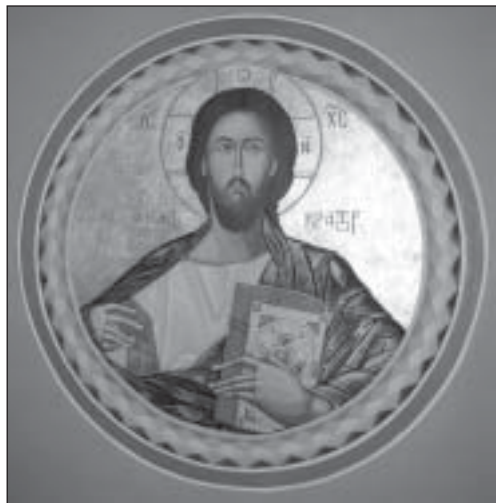
3. úloha:

4. úloha:

5. úloha:

6. úloha:

Meno a priezvisko:..... Adresa:

Достойны отці, братя і сестры!

Христос Воскресе! Воистину Воскресе!

Воскресіння нашого Пана Ісуса Христа є векше як даякый іншый вызнамный історичный акт. Пасха Христова нам принесе выгру жывота над смертьов. Жывот в особі Ісуса Христа вышов з гробу вітазный. Його воскресіння значить выгру над смертьов про цілый людський род, про каждого з нас. „...Христос встав з мертвых як першый з тых, котры заспали” Пасха Христова доказує, же по його Воскресінню наслідую і воскресіння остатніх помершых, бо: „...першый встав Христос, потім по Христовім приході встануть тоты, котры суть Його” (1 Кор 15, 23).

Неприятелі Ісуса Христа собі думали, же кедь лежав в гробі, же то був конец вшыткого. Не хотіли тому вірити його учениці і мы днесь. Воскресіння Ісуса Христа вшыткым доказало, же жывот є сильнішый як смерть.

Выгра жывота над смертьов мать іші векшый смысл. У світлі Воскресіння выгравать надій над страхом, радість над жалом, правда над циганством, доброта над злобов а главні любовь над ненавистьов і

Пасхальне посолство Посвятной сіноды Православной церкви в Чехах і на Словеньску

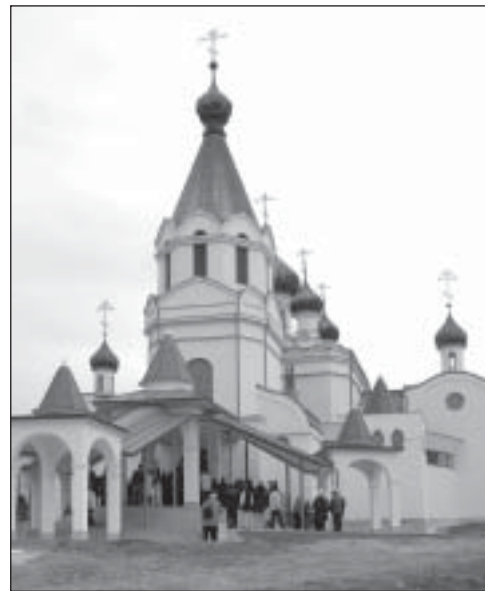
віра над невірив. Кінчіть пануваня темных сил, хоць суть будьякы і будье. Воскресіння як спалное вшытку злобу і проражує собі драгу до вічності, котра патривать вшыткым віруючым в Христа і його Євангеліє. Вшыткым, коты слухають його голос: „Радуйте ся!” (Мт 29, 9) „...Покій вам!” (Йн 20, 19). Хто вірить у Христове Воскресіння не мусить ся бояти. Жыє надійным, світлым духом Пасхи Христовой. Праві наша Православна церковь є Церковь Воскресіння, бо жыє у світлі Воскресіння, котре розганяє темноту.

К Христовому Воскресінню мож приходити по вшелякых стежках. Найближша є про нас драга споминаня, котра ся нам отварять при Службах Божых. Докаже нас привести до далекой минулости. Але у вірі не мож позерати лем на минулость. Не мож славити Пасху Христову без того, жебы сьме собі не усвідомили, же Його Воскресіння є і нашым воскресіньом.

Є і дальша дорога ку Христовому Воскресінню. То драга жывота і скушености. Воскресіння є все притомне і в історії Церкви. Премагать невіру, вшыткых утискователів і злоучителів. Наповнять нас благом, як Христова Пасха выгравать над неприязньов добы і все оживує нашу віру.

Наконець ся нам отварять третя драга ку Христовому Воскресінню, на котру нас позывають святы отці і духовны учітелі. Веде до глубкы души, кедь Воскресіння не є лем частьов історії, не є лем Христові а не належыть лем Церкви, але ставать ся нашов особнов выгров. Подобає ся єденадцятьом ученикам, котры ся прямо стрітили з воскресеным Христом. Новина о Його Воскресінню проникла до цілого нашого

жывота. Тогды радість з Пасхи Христовой нааповнює цілый наш жывот на землі. Превержує вшытку трапіня, болести і неуспіхы. Христове Воскресіння ся ставать безоднов студньов одвагы к жывоту, а то ся уж дотыкать вічності. Нич на світі не мать силу зробити, жебы сьме не чули голос нашого Ісуса Христа, котрый встав з мертвых: „...я з вами по вшыткы дні аж до скінчіння світа” (Мт 28, 20).

▲ Обновлений православный храм у Пряшіві.

Достойны отці, братя і сестры!

Світло Пасхи Христовой най вас вшыткых освітлює на вашій жывотній пути, най тогорічна Пасха є пожегнаньом Православной церкви і вшыткых віруючых. З желаньом духовной радости, доброго здравя і з радосным Христос воскресе! Воистину Воскресе!

Николай, архієпіскоп прашівський, мєтрополіта Ческых країн і Словеньска

Кріштоф, архієпіскоп пражський і Ческых країн

Ян, єпіскоп михаловський, Сімеон, єпіскоп оломовцко-брнєньський

U zelenym haju

Pod týmto názvom vyšlo CD úspešnej speváčky rusínskych ľudových piesní Simonky Kačmarovej zo Stročina. Je na ňom 25 rusínskych pesničiek, ako napríklad Divčatko jak ruža, Rodynoňko moja, Anhele – holube, Odkyl' sonečko schodylo, Ne chcu paradnoho, U zelenym haju, Jednu ňa mamochko a mnoho iných, ktoré vám spríjemnia chvíle odpočinku. A pre budúcich spevá-

kov, ako je Simonka zo svojim krásnym čistučkým a lahodným hláskom môžu byť inšpiráciou. Zídu sa i učiteľom a kultúrnym dejateľom, ktorí často pripravujú kultúrny program na rôzne podujatia.

CD si môžete objednať na dobierku v Rusínskej obrode, Levočská 9, 080 01 Prešov za 180.- Sk

InfoРусин. Vydáva Rusínska obroda na Slovensku za finančnej podpory MK SR. **Poverená funkciou šéfredaktorky:** Anna Kuzmiaková, **redaktorka** Kamila Hudaková. **Grafická úprava:** Róbert Vico. **Adresa redakcie:** Rusínska obroda, InfoRusín, Levočská 9, 08 001 Prešov. Tel.: 051/772 28 89, 051/748 27 75, 051/748 27 76, 0904 412 449, e-mail: rusinska.obroda@stonline.sk, toto číslo nájdete i na www.rusyn.sk. **Predplatné na rok:** 150,- Sk, do európskych štátov: 300,- Sk, do mimoeurópskych štátov 30 \$, číslo účtu: 2660718084/1100. **Výroba:** ADIN, s. r. o., Prešov. **Registračné číslo:** MK SR 3158/2004. Neobjednané rukopisy a fotografie nevraciame. Publikujeme i názory, s ktorými nie vždy súhlasíme. Inzeráty, reklamy, sponzoring preberáme v redakcii Info Rusín, Prešov (budova Daňového úradu). Toto číslo vyšlo v náklade 2000 kusov.